

Satyrové

Motivem k napsání této série článků o bažantech satyrech je představit tyto nádherné ptáky, jak mají v čistokrevné formě opravdu vypadat a alespoň trochu přiblížit jejich chov.

Rod *Tragopan* neboli satyrové je zastoupen pěti druhy:

Tragopan blythi - satyr blythův,

Tragopan caboti - satyr cabotův,

Tragopan melanocephalus - satyr černo-
hlavý,

Tragopan satyra - satyr obecný,

Tragopan temminckii - satyr temminckův.

Satyrové patří spolu s bažantem pavím k jednomu z nejkrásnějších ptáků vůbec. Zejména pak tok těchto ptáků je naprosto úchvatná podívaná. Jejich domovinou jsou lesní porosty v nadmořských výškách od 1500 do 4200 m.

Tři z těchto pěti druhů a to blythi, caboti, melanocephalus jsou zapsáni do CITES I, jako bezprostředně ohrožení vyhynutím. V důsledku odlesňování, zvětšování



Tragopan blythi



Tragopan caboti

ní ploch zemědělské půdy a nezákonnému lovu, dochází ke zmenšování teritorií jejich výskytu a k rapidnímu poklesu populací těchto bažantů. Pokud bude tento trend dále pokračovat, je jen otázkou času, kdy se v přírodě tyto nádherné tvorové přestanou vyskytovat. A my lidé si budeme moci připsat na své konto další vyhynutý druh zvířat.

Kohouti satyrů mají na hrdle lysou kůži, která je mimo tok snadno k přehlédnutí, v době toku se však během několika vteřin změni na jakýsi „bryndáček“, zároveň se na temeni hlavy vztyčí dva kožené růžky. Barva a velikost těchto útvarů je pro každý druh satyrů specifická.

Bažanti satyrové jsou velmi vděční chovanci a v dnešní době jsou okrasou nejedné zahrady. Velmi rychle zkrátou tak, že se rádi nechávají krmit z ruky. Při dobré péči se dožívají 15 až 20 let. Jsou to ptáci monogamní. Vybarvují se a pohlavně dospívají ve druhém roce života. Jako jediní z bažantů nehnízdí na zemi, ale na stromech, často ve výškách okolo 10 až 15 metrů. Ke hnízdění využívají opuštěná hnízda jiných ptáků. Slípky satyrů snášejí většinou 2 až 6 vajíček, na kterých sedí 28 až 30 dnů. Kuřata se líhnou s velmi vyvi-

nutými letkami a za dva až tři dny po vyklubání již umí slušně létat.

Jak jsem se již zmínil, satyrové žijí ve vysokých nadmořských výškách a z toho vyplývá, že naše zima jim nečiní žádné potíže.



Tragopan melanocephalus

Jejich opeření je velmi husté, a tak problémem je spíše opačný – letní teploty nad 30 °C. V tomto období je nutné, aby ptáci měli možnost se ukrýt někde ve stínu, jinak hrozí přehřátí organismu a smrt.

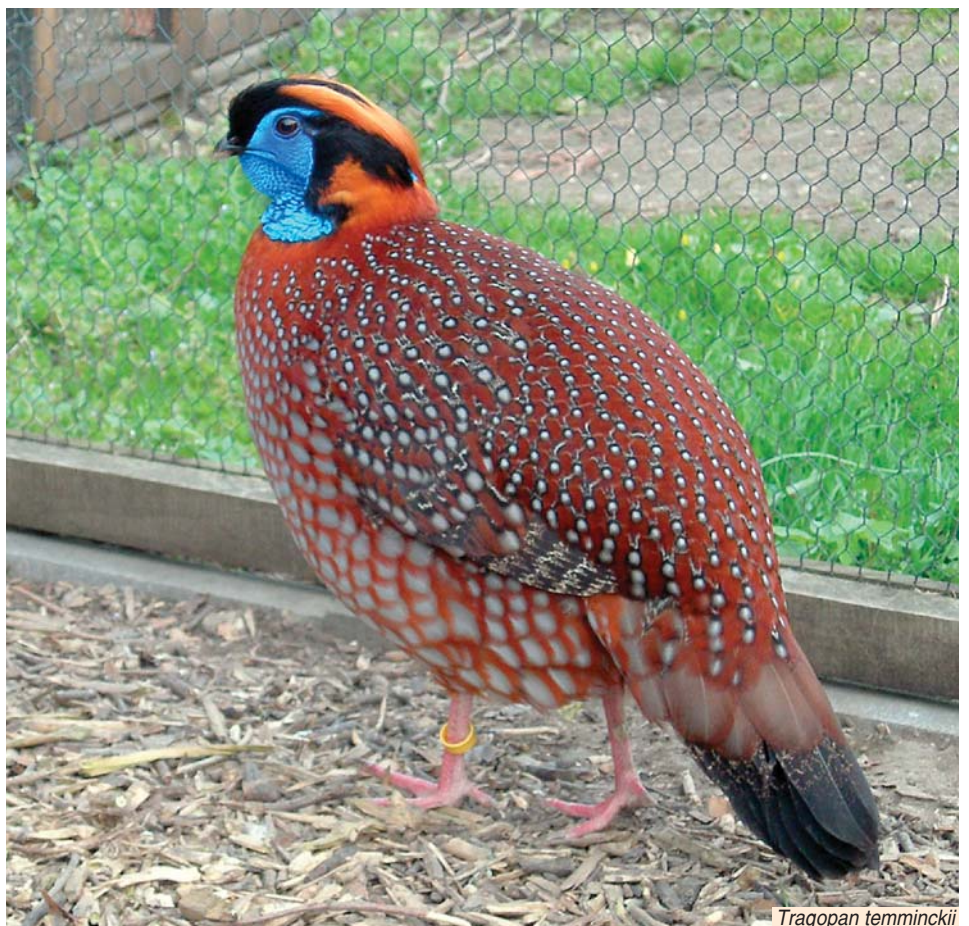
Tito bažanti se vymykají běžné představě o krmení, neboť jejich skladba potravy se blíží spíše tetřevům než bažantům. Satyrové se živí listím stromů, travou, různými výhonky, pupeny a ovocem, v malé míře pak jsou zastoupeny semena a podíl živočišné potravy je skoro zanedbatelný. V důsledku dlouhého trávicího traktu je nutné dodržovat větší hygienu chovu a častěji čistit voliéry. Je potřeba jedenkrát až dvakrát ročně ptáky odčervit. Já používám přípravek Ivomec. Perorálně aplikuji u satyrů 8 až 10 kapek, u menších bažantů (diamantový, hume, vietnamský,) pak 4 až 5 kapek. Po týdnu se tato aplikace ještě jednou opakuje. Tento přípravek likviduje spolehlivě jak vnitřní, tak vnější parazity. Nevýhodou je nutnost chytání každého ptáka, na druhou stranu vím, že celou dávku dostane každý jedinec.

Co se týká nároků na chovné zařízení, pak je samozřejmé, že čím je voliéra větší tím lépe, pokud bude plocha alespoň 20 m², pak zůstává i tráva na zemi nespase-

ná. Při menší ploše bohužel trávník nevydrží. Jako minimální velikost voliéry bych považoval pro satyry 8 m². Viděl jsem již satyry i v menších voliérách, ale při velikosti těchto ptáků na menší ploše jednak nevynikne jejich krása a zároveň je v toku omezena

možnost úniku slípký před kohoutem. Satyrům, stejně jako většině bažantů, vadí vlhko, proto je nutné přizpůsobit dno voliéry. Vhodné materiály jsou: lesní hrabanka, štěpky, písek, větší kamenné valouny, popřípadě můžeme voliéru celou zastřešit. Já osobně preferuji štěpky, s nimiž mám dobré zkušenosti. Voliéru je potřeba zastřešit alespoň částečně a ze tří bočních stran vytvořit závětrí, protože průvan satyrům neprospívá. Na stěny a strop voliéry je ideální použít síť o velikosti ok maximálně 2×2 cm, čímž se sníží na minimum riziko úrazu ptáků, když při vyrušení prudce vzlétnou.

Na závěr chci dodat, že chov těchto ptáků není zvláště náročný, což ale neplatí o odchovu mladých. První satyrové, a to obecní, byly dovezeny do naší republiky začátkem 70. let minulého století. Z důvodu malého počtu jedinců chovaných v zajetí a tím úzké krevní základny, byla oplozenost vajec a potažmo i odchovy velmi nízké. Zároveň docházelo k mezidruhovému křížení, jednak z nedostatku chovného materiálu a částečně z neznalosti věci. Nakonec situace dostoupila do bodu, že kohouti ztraceli schopnost oplodnit slípký. Někteří zahraniční chovatelé tento



Tragopan temminckii



Tragopan satyra

problém začali řešit inseminací, což vedlo sice k větším odchovům, nicméně malá genetická variabilita zůstávala stejná. Na začátku 90. let minulého století se podařilo z přírody dovézt do USA a Evropy několik párů obecných, temmincků a posléze i cabotů, čímž se situace velmi změnila a z temmincků a obecných satyrů se stali poměrně častí chovanci. I caboti se již začínají více v chovech objevovat. Každopádně je stále důležité hlídat si druhovou čistotu, protože nečistokrevných jedinců je bohužel i nadále velké množství.

Miloslav Stehlík,
e-majl: adsl_227052@nexta.cz